

De verantwoording van de vermogenspositie in het jaarverslag – versie schoolbesturen

Door Mark Ruitenbeek en Iris Zeldenrijk - maart 2021

Een nieuwe taak

Het jaar 2020 ligt inmiddels achter ons. De komende maanden gaat u aan de slag met de verantwoording over dat jaar door het bestuursverslag te schrijven en de jaarrekening op te stellen. Eén van de veranderingen ten opzichte van voorgaande jaren, is dat ieder onderwijsbestuur haar vermogenspositie moet toelichten en verantwoorden in het bestuursverslag. Dit volgt op de door het Ministerie van OCW en de Inspectie van het Onderwijs geïntroduceerde nieuwe signaleringswaarde mogelijk bovenmatig publiek vermogen (juni 2020).

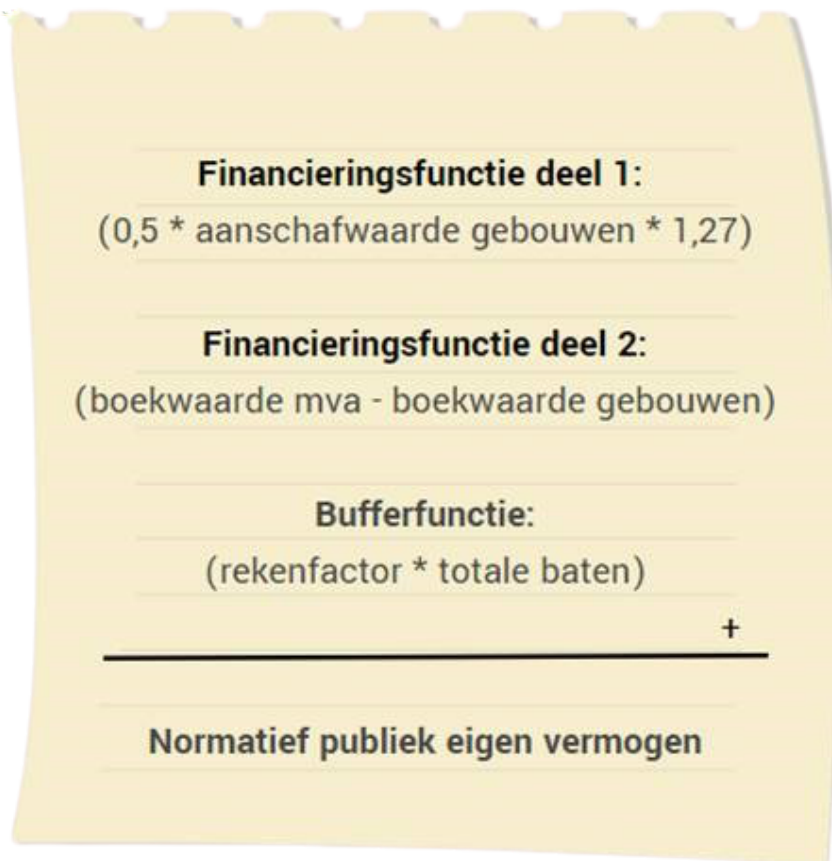
Van het onderwijsbestuur wordt dus niet meer alleen gevraagd de cijfers te presenteren, maar deze ook daadwerkelijk te verantwoorden en een inhoudelijke, bestuurlijke duiding te geven aan de cijfers. Hieronder geven we aan de hand van een kort stappenplan weer hoe schoolbesturen de vermogenspositie kunnen toelichten en duiden in het jaarverslag 2020. [1]

Nieuw dit jaar is dus dat het jaarverslag een analyse moet bevatten van de vermogenspositie van het onderwijsbestuur[2]. U heeft hierover in november 2020 ook een brief ontvangen, waarin onder meer wordt uitgelegd waaraan deze nadere verantwoording moet voldoen. U moet zich voortaan aan de hand van de signaleringswaarde verantwoorden over de hoogte van het eigen vermogen. Daarbij geldt het 'pas toe of leg uit' principe: alleen besturen waarbij de signaleringswaarde bovenmatig eigen vermogen wordt overstegen, hebben de expliciete verplichting een nadere toelichting te geven. Andere besturen mogen dit vanzelfsprekend ook doen.

Stappenplan

1. Bereken het normatief publiek eigen vermogen van het onderwijsbestuur op basis van jaarcijfers 2020 [3]. Het normatief eigen vermogen voor schoolbesturen wordt berekend met de volgende formule voor[4].

-
1. Voor swv passend onderwijs is via het Steunpunt passend onderwijs een vergelijkbaar stappenplan beschikbaar. Voor swv gelden enigszins afwijkende rekenregels.
 2. Zie Staatscourant 19 februari 2021: <https://opmaat.sdu.nl/hulkStatic/SDU/OP/stcrt-2021-8976/sharp /ANX/stcrt-2021-8976.pdf>.
 3. Op de website van de inspectie is een rekenhulp te vinden: <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/toezicht-op-financieel-beheer/toezicht-op-publiek-eigen-vermogen/rekenhulp-signaleringswaarde>.
 4. Eerder schreven adviseurs van Infinite Financieel een whitepaper analyse vermogenspositie. Indien u geïnteresseerd bent, stuur dan een mailtje naar info@infinitebv.nl om het whitepaper op te vragen.

1. Indien uw baten in 2020 lager zijn dan € 300.000, raadpleeg dan de rekenhulp van de Inspectie van het Onderwijs voor de rekenfactor voor de bufferfunctie.
2. Bepaal of het werkelijk publiek eigen vermogen hoger of lager is dan het normatief publiek eigen vermogen. Is het werkelijk eigen vermogen lager dan de signaleringswaarde, dan is er geen sprake van bovenmatig eigen vermogen. Is het werkelijk eigen vermogen hoger dan de signaleringswaarde, dan wordt het bestuur geacht dit te verantwoorden.
3. In bepaalde situaties kan aan de orde zijn dat het schoolbestuur goede redenen heeft om vermogen aan te houden boven de signaleringswaarde, bijvoorbeeld een verhoogd risicoprofiel. Het is van belang dit goed toe te lichten (zie ook stap 5 en de tekst onder het kopje 'uw bestuurlijke duiding').
4. Duidt de vermogenspositie ook met behulp van de andere financiële kengetallen, zoals solvabiliteit 2 en weerstandsvermogen. Idealiter heeft het schoolbestuur ook een streefwaarde voor het (publiek) eigen vermogen. Deze streefwaarde kan lager liggen dan de signaleringswaarde, die geen norm is, maar een bovengrens.
5. Gebruik de signaleringswaarde niet statisch, maar juist dynamisch. Relateer de vermogenspositie aan de toekomstplannen, zowel in geval van bovenmatig vermogen als in geval van geen bovenmatig vermogen (zie ook tekst onder 'uw bestuurlijke duiding'). Doe dit bijvoorbeeld aan de hand van de continuïteitsparagraaf. Beschrijf de gevolgen van het bestedingsplan en de exploitatieresultaten voor de vermogenspositie van het schoolbestuur.

Uw bestuurlijke duiding

De stappen 3 en 5 vormen de kern van het verhaal dat u ten aanzien van uw vermogen aan alle stakeholders wilt vertellen.

- In geval van bovenmatig vermogen: hoe is het ontstaan? Kan of moet er een deel worden afgebouwd? Volgens welke planning gaat dat gebeuren? Hoe is die afbouw gekoppeld aan inhoudelijke beleidsplannen van de organisatie? Wat vindt u van de effecten van deze bestedingsplannen op de vermogenspositie en de resterende vermogenspositie (ook in relatie tot andere kengetallen)? Wat is de streefwaarde voor het vermogen noodzakelijk voor uw organisatie (ook wel het comfortabele vermogen genoemd)?
- Zonder bovenmatig vermogen is het niet verplicht, maar wel van belang de vermogenspositie te verantwoorden en bestuurlijke duiding te geven. Hoe beoordeelt u de vermogenspositie in relatie tot uw streefwaarde voor eigen vermogen (comfortabele vermogen)? Welke plannen zijn er die effect hebben op deze vermogenspositie? Op welke termijn gaat dat gebeuren? Hoe beoordeelt u de effecten en de uiteindelijke vermogenspositie?

Communiceer

U schrijft het bestuursverslag onder andere om uw interne en externe stakeholders te informeren. Afhankelijk van uw situatie, kan het wenselijk zijn om bepaalde interne en/of externe stakeholders proactief te informeren bij een eigen vermogen dat boven de signaleringsgrens ligt of juist aan de lage kant is. Gesprekken over dit onderwerp verlopen vaak soepeler wanneer het bestuur eigen beweging aangeeft wat de stand van zaken is, hoe dat zo is gekomen en welke stappen kunnen worden verwacht.

